

Karl Gustav-krigene

Karl Gustav-krigene begyndte som en dansk revanchekrig, men endte i en katastrofe og afståelsen af Skåne, Halland og Blekinge samt Bohuslen i Norge for bestandigt.

Stormen på København 11. februar 1659.

Daniel Vertangen, ukendt år. Rosenborg Slot.

Krigserklæring

Frederik 3. ville genskabe landets position som Østersøens stormagt ved en revanchekrig mod Sverige. Derfor erklærede Danmark Sverige krig i sommeren 1657. Frederik 3. håbede på en hurtig sejr, da Karl 10. Gustav var involveret i en anden krig i Polen.

Jylland og Fyn besættes

Frederik 3. havde dog undervurderet Karl 10. Gustav. Den svenske konge førte nemlig sin hær mod nordvest i lynmarch. I løbet af oktober 1657 erobrede han Slesvig-Holsten og Jylland med den vigtige fæstning Frederiksdodde. Vinteren 1657-1658 var så hård, at Lillebælt og Storebælt frøs til. Derfor kunne svenskekongen føre sin hær til Fyn og erobre øen i januar.

Over Storebælt

Storebælt var imidlertid bredere end Lillebælt. Men efter en række undersøgelser fandt den svenske konge ud af, at isen kunne bære fra Langeland til Lolland. Efter at have erobret Lolland og Falster, begyndte erobringen af Sjælland.

Roskildefreden

Forsvaret brød sammen, og Frederik 3. var tvunget til at slutte fred. Ved Roskildefreden i februar 1658 måtte Danmark afstå Skåne, Halland, Blekinge og Bornholm, mens Norge mistede Bohuslen og Trondheim len til Sverige. Landet havde altså mistet kontrollen over Øresund og var dermed reduceret til en andenrangsstat i Europa.

Ny krig

Karl 10. Gustav ville nu erobre hele Danmark. I august 1658 landsatte han en hær i Korsør og marcherede mod København, der nu blev udsat for en 22 måneder lang belejring. Da Nederlandene, Polen og en række tyske stater ikke ønskede, at Danmark blev udslettet, greb de ind. Nederlandske hjælpetropper

kom til København i oktober 1658, og Jylland blev befriet af polske og tyske tropper. I 1659 blev Fyn befriet.

Endelig fred

Da den svenske konge døde, opgav Sverige krigen, hvorfor parterne sluttede fred i København i maj 1660. Ved freden fik Danmark Trondheim len og Bornholm tilbage. Ingen af de europæiske stormagter ønskede dog, at Danmark skulle genvinde kontrollen over Øresund.

fakta

Fakta

1. juni 1657:

Danmark erklærede Sverige krig. **Oktober 1657:**

Sverige besatte Jylland. **30. januar 1658:**

Den svenske hær gik over Lillebælt og besatte Fyn. **5.-6. februar 1658:**

Den svenske hær gik over Storebælt. **26. februar 1658:**

Freden i Roskilde. **8. august 1658:**

Sverige angreb igen Danmark og belejrede København. **13.**

februar 1660:

Karl 10. Gustav døde. **27. maj 1660:**

Freden i København.

vidste

Vidste du, at ...

under Karl 10. Gustavs 15 kilometer lange march over Storebælt havde den svenske hærs medbragte heste stampet så meget i sneen, at der stod over 60 centimeter vand oven på isen?

Eksemplar fremstilling

Eksemplar fremstilling af papirkopier/prints fra denne webportal til undervisningsbrug på uddannelsesinstitutioner og intern brug er tilladt efter aftale med Copydan Tekst & Node.

Eksemplar fremstillingen skal ske inden for aftalens begrænsninger